

ד

הַמְשִׁיחָה וּמִן־הַדֵּם אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְיַז עַל־אֹהֲרֹן עַל־בְּגָדָיו וְעַל־בָּנָיו
וְעַל־בְּגָדֵי בָנָיו אֹתוֹ וַיִּקְדַּשׁ אֶת־אֹהֲרֹן אֶת־בְּגָדָיו וְאֶת־בָּנָיו וְאֶת־בְּגָדֵי
לָא בָנָיו אֹתוֹ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אֹהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו בִּשְׁלֹו אֶת־הַבֶּשֶׂר פִּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד וְשֵׁם תֹּאכְלוּ אֹתוֹ וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר בְּסַל הַמִּלֻּאִים כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי
לָב לֵאמֹר אֹהֲרֹן וּבָנָיו יֹאכְלֶהוּ: וְהַנּוֹתֵר בַּבֶּשֶׂר וּבַלֶּחֶם בָּאֵשׁ תִּשְׂרְפוּ:
לג וּמִפֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תֵצְאוּ שִׁבְעַת יָמִים עַד יוֹם מְלֹאת יְמֵי מִלֻּאֵיכֶם
לד כִּי שִׁבְעַת יָמִים יִמְלֵא אֶת־יְדֵיכֶם: כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה יְהוָה
לה לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: וּפִתַח אֹהֶל מוֹעֵד תִּשְׁבוּ יוֹמָם וְלַיְלָה שִׁבְעַת יָמִים
לו וּשְׁמֵרְתֶם אֶת־מִשְׁמֵרַת יְהוָה וְלֹא תִמּוּתוּ כִּי־כֵן צִוִּיתִי: וַיַּעַשׂ אֹהֲרֹן וּבָנָיו
לז אֶת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה:
לח הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאֹהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אֶל־אֹהֲרֹן קַח־
לט לָךְ עֶגְל בֶּן־בָּקָר לְחֻטָּאת וְאֵיל לְעֹלָה תְּמִימִם וְהַקָּרֵב לְפָנַי יְהוָה: וְאֶל־
בָּנָי יִשְׂרָאֵל תִּדְבֹר לֵאמֹר קָחוּ שְׂעִיר־עִזִּים לְחֻטָּאת וְעֶגְל וְכֶבֶשׂ בְּנֵי־שְׁנָה

תרגום אונקלוס

דְּרַבּוּתָא וּמִן דְּמָא דִּי עַל מִדְּבָחָא וְאָדִי עַל אֹהֲרֹן עַל לְבוּשׁוֹהִי וְעַל בְּגוּדֵי בְּנָוִי עִמָּה וְקָדִישׁ יְת אֹהֲרֹן יְת לְבוּשׁוֹהִי וְיְת בְּנָוִי וְיְת לְבוּשֵׁי בְּנָוִי עִמָּה לֹא וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאֹהֲרֹן וּלְבָנָוִי בְּשִׁילוֹ יְת בְּסָרָא בְּתַרְע מִשְׁכֵּן זְמָנָא וְתָמָן תִּיכְלוּן יְתָה וְיְת לְחֶמָא דִּי בְּסַל קוֹרְבָנִיָא כְּמָא דִּי פְקָדִית לְמִימָר אֹהֲרֹן וּבְנָוִי יִיכְלוּנָה לֹב וְדֹאשְׁתָּאֵר בְּבִשְׂרָא וּבַלְחֶמָא בְּנוֹרָא תּוֹקְדוּן לָג וּמְתַרְע מִשְׁכֵּן זְמָנָא לֹא תַפְקוּן שְׂבַעָא יוֹמִין עַד יוֹם מִשְׁלֵם יוֹמֵי קוֹרְבָנִיכוֹן אַרְיִי שְׂבַעָא יוֹמִין יִקְרֵב יְת קָרְבָנִיכוֹן לֹד כְּמָא דִּי עֵבֵד בַּיּוֹמָא הַדִּין פְּקִיד יִי לְמַעֲבָד לְכַפֵּרָא עֲלֵיכוֹן לֹה וּבְתַרְע מִשְׁכֵּן זְמָנָא תִּיתְבוּן יָמָם וְלַיְלִי שְׂבַעָא יוֹמִין וְתִטְרוּן יְת מִטְרַת מִימְרָא דִּי וְלֹא תִמּוּתוּן אַרְיִי כֵן אֶתְפְּקִידִית לֹו וְעֵבֵד אֹהֲרֹן וּבְנָוִי יְת כָּל פִּתְגָמִיָא דִּי פְקִיד יִי בִידָא דְּמֹשֶׁה לֹו וְהוּוּ בַּיּוֹמָא תְּמִינָאָה קָרָא מֹשֶׁה לְאֹהֲרֹן וּלְבָנָוִי וְלִסְבִי יִשְׂרָאֵל לֹה וַאֲמַר לְאֹהֲרֹן סַב לָךְ עֶגְל בַּר תּוֹרִי לְחֻטָּאתָא וְדַכְר לְעֹלְתָא שְׁלֵמִין וְקָרֵב קָדָם יִי לֹט וְעַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּמַלֵּל לְמִימָר סַבּוּ צִפְרִי בַר עֶזְרִין לְחֻטָּאתָא וְעֶגְל וַאֲמַר בְּנֵי שְׁנָא

פירוש רש"י

(לד) צוּה ה' לַעֲשׂוֹת. כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים. וְרַבּוּתֵינוּ דָרָשׁוּ, וְלַעֲשׂוֹת" זֶה מַעֲשֵׂה פְרָה, "לְכַפֵּר" זֶה מַעֲשֵׂה יוֹם הַכַּפּוּרִים, וְלִלְמַד שֶׁכֵּהֵן גְּדוֹל טְעוֹן פְּרִיָשָׁה קוֹדָם יוֹם הַכַּפּוּרִים שִׁבְעַת יָמִים, וְכֵן הִכָּהֵן הַשׁוֹרֵף אֶת הַפְּרָה: (לה) וְלֹא תִמּוּתוּ. הָא אִם לֹא תַעֲשׂוּ כֵן הֲרִי אַתֶּם חִיָּבִים מִיתָה: (לו) וַיַּעַשׂ אֹהֲרֹן וּבָנָיו. לְהַגִּיד שֶׁבָחֵן, שֶׁלֹא הָטוּ יָמִין וְשִׁמְאַל: (לז) וְיָהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי. שְׁמִינִי לְמַלּוּאִים, הוּא רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִסְחָן, שֶׁהוּקָם הַמִּשְׁכָּן בּוֹ בַיּוֹם, וְנִטַּל עֶשְׂרׁ עֶטְרוֹת הַשְּׁנוּיוֹת בְּסֹדֵר עוֹלָם: וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל. לְהַשְׁמִיעַם שֶׁעַל פִּי הַדְּבַר אֹהֲרֹן נִכְנָס וּמִשְׁמַשׁ בְּכֹהֵנָה גְּדוֹלָה, וְלֹא יֹאמְרוּ מֵאַלְיוּ נִכְנָס: (לח) קַח לָךְ עֶגְל. לְהוֹדִיעַ שֶׁכַּפֵּר לֹו הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי עֶגְל זֶה, עַל מַעֲשֵׂה הַעֶגְל שֶׁעָשָׂה:

מפתח סדרי התנ"ך

מרחב סדר ד: שבעת ימי המילואים והיום השמיני

סדר הקריאה הארץ – ישראלי מחבר לסדר קריאה אחד, סדר ד, את פרשה כט שבחומש ויקרא העוסקת בשבעת ימי המילואים עם פרשה ל העוסקת ביום השמיני. לעומת זאת, לפי מנהג הקריאה הבבלי הנהוג היום מתחילה סדרה חדשה ביום השמיני. כיצד ניתן להבין את המחלוקת? מצד אחד הגדרת היום כיום השמיני למילואים תומכת בשיטה הארץ-ישראלית, הרואה בו המשך של שבעת ימי המילואים. מאידך, דברי חז"ל האומרים שאותו היום ראש חודש ניסן היה, תומכים במנהג הקריאה הבבלי. בירושלמי מצאנו דעה האומרת שהיום הראשון למילואים היה ראש חודש ניסן והיום השמיני היה ח' בניסן. [ראה בתורה תמימה, פתיחת סדרת שמיני אות ב] ייתכן שזו הייתה גם דעת מסדר הקריאה הארץ ישראלית.

שמיני

ד מ תַּמִּימִם לַעֲלֹה: וְשׁוֹר וְאֵיל לְשִׁלְמִים לְזִבְחַ לְפָנַי יְהוָה וּמִנְחָה בְּלוּלָה
 מא בַּשֶּׁמֶן כִּי הַיּוֹם יְהוָה נִרְאָה אֲלֵיכֶם: וַיִּקְחוּ אֶת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶל־פְּנֵי
 מב אֱהֹל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָּל־הָעֵדָה וַיַּעֲמְדוּ לְפָנַי יְהוָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר
 מג אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה תַּעֲשׂוּ וַיִּרְא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד יְהוָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אֱהֲרֹן
 קִרְב אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת־חַטָּאתְךָ וְאֶת־עֹלֹתְךָ וְכַפֵּר בַּעֲדֶךָ וּבְעֵד הָעַם
 מד וַעֲשֵׂה אֶת־קִרְבַּן הָעַם וְכַפֵּר בְּעֵדָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: וַיִּקְרַב אֱהֲרֹן אֶל־
 מה הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחַט אֶת־עֹגֶל הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ: וַיִּקְרְבוּ בְנֵי אֱהֲרֹן אֶת־הַדָּם
 אֵילָיו וַיִּטְבַּל אֶצְבְּעוֹ בַּדָּם וַיִּתֵּן עַל־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־הַדָּם יָצַק אֶל־
 מו יִסּוּד הַמִּזְבֵּחַ: וְאֶת־הַחֹלֶב וְאֶת־הַכֶּלֶיֹת וְאֶת־הַיִּתְרֹת מִן־הַכֶּבֶד מִן־
 מז הַחַטָּאת הַקֵּטִיר הַמִּזְבְּחָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וְאֶת־הַבֶּשֶׂר וְאֶת־
 מח הָעוֹר שָׂרָף בָּאֵשׁ מִחוּץ לַמִּחֲנֶה: וַיִּשְׁחַט אֶת־הָעֵלָה וַיִּמְצְאוּ בְנֵי אֱהֲרֹן
 מט אֵילָיו אֶת־הַדָּם וַיִּזְרְקוּהוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְאֶת־הָעֵלָה הִמְצִיאוּ אֵילָיו
 נ לְנִתְחִיָּה וְאֶת־הָרֹאשׁ וַיִּקְטֹר עַל־הַמִּזְבֵּחַ: וַיִּרְחֹץ אֶת־הַקֶּרֶב וְאֶת־הַכַּרְעִים
 נא וַיִּקְטֹר עַל־הָעֵלָה הַמִּזְבְּחָה: וַיִּקְרַב אֶת קִרְבַּן הָעַם וַיִּקָּח אֶת־שְׁעִיר
 נב הַחַטָּאת אֲשֶׁר לָעַם וַיִּשְׁחַטְהוּ וַיַּחֲטִיאוּהוּ כְּרֹאשׁוֹן: וַיִּקְרַב אֶת־הָעֵלָה

תרגום אונקלוס

שלמין לעלתא מ' תור ודכר לנכסת קודשיא לדבחה קדם יי ומנחתא דפילא במשח ארי יומא דין יקרא דיי מתגלי לכוון מא ונסיבו ית די פקיד משה לקדם משפן זמנא וקריבו כל בנישיתא וקמו קדם יי מב ואמר משה דין פתגמא די פקיד יי תעבדון ויתגלי לכוון יקרא דיי מג ואמר משה לאהרן קרב למדבחה ועבד ית חטאתך וית עלתך וכפר עלך ועל עמא ועבד ית קרבן עמא וכפר עליהון כמא די פקיד יי מד וקרב אהרן למדבחה ונכס ית עגלא דחטאתא די לה מה וקריבו בני אהרן ית דמא לה וטבל אצבעה בדמא ויהב על קרנת מדבחה וית דמא אריק ליסודא דמדבחה מו וית תרבא וית כליתא וית חצרא מן כבדא מן חטאתא אסק למדבחה כמא די פקיד יי ית משה מו וית בשרא וית משכא אוקיד בנורא מברא למשריתא מה ונכס ית עלתא ואמטיאו בני אהרן לה ית דמא וזרקה על מדבחה סחור סחור מט וית עלתא אמטיאו לה לאברהא וית רישא ואסק על מדבחה נ וחליל ית גוא וית כרעיא ואסק על עלתא למדבחה נא וקרב ית קרבן עמא ונכס ית צפירא דחטאתא די לעמא ונכסה וכפר בדמה כקדמאה נב וקרב ית עלתא

פירוש רש"י

(מ) פי היום ה' נראה אליכם. להשרות שכניתו במעשה כל מקום שנאמר "עגל" בן שנה הוא, ומכאן אתה למד: ידיכם, לכך קרבנות הללו באין חובה ליום זה: (מז) ואת הבשר ואת העור וגו'. לא מצינו חטאת חיצונה נשרפת (מג) קרב אל המזבח. שהיה אהרן בוש וירא לגשת, אלא זו ושל מלוואים (שמות כביד), וכלן על פי הדבור: אמר לו משה, למה אתה בוש, לכך נבחרת: את חטאתך. "עגל (מח) וימצאו. לשון הושטה והזמנה: בן בקר": ואת עלתך. האיל: קרבן העם. שעיר עזים ועגל וכבש. (נא) ויחטאוהו. עשהו כמשפט חטאת: כראשון. כעגל שלו:

מפתח סדרי התנ"ך

הפטרת הסדר היא נבואתו הראשונה של שמואל המבשרת לעלי את עונשו הכבד על התנהגותם המחפירה של בניו בכהונתם במשכן ה'. בניגוד לסימן המובהק של ההפטרות הארץ ישראליות, אין בפסוק הפותח את ההפטרה מילים הזהות למילים שבפסוק הפותח את הסדר. ובחר א"תו מכל־שבטי ישראל לי לכהן לעלות על־מזבחי להקטיר קטרת לשאת אפוד לפני ואתנה לבית אביך את־כל־אשי בני ישראל: הקשר הוא בתוכן. בית עלי מעלו בתפקידם וחטאו בעבודתם, ההפטרה מצטרפת למגמת החינוך למורא מקדש המודגשת בחלוקת הסדרים. וראה בהערה לסדר ה הסמוך.

ד

נג

וַיַּעֲשֶׂה כַּמִּשְׁפָּט: וַיִּקְרַב אֶת־הַמִּנְחָה וַיִּמְלֵא כַּפּוֹ מִמֶּנָּה וַיִּקְטֹרַע עַל־הַמִּזְבֵּחַ

שני

נד

נד

מִלֶּבֶד עֲלֵת הַבֶּקֶר: וַיִּשְׁחַט אֶת־הַשּׁוֹר וְאֶת־הָאֵיל זָבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר

שמיני

נה

נה

לָעֵם וַיִּמְצְאוּ בְנֵי אֱהֲרֹן אֶת־הַדָּם אֲלֵיו וַיִּזְרְקוּהוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְאֶת־

הַחֲלָבִים מִן־הַשּׁוֹר וּמִן־הָאֵיל הָאֵלִיָּה וְהַמִּכְסָּה וְהַכִּלְיִת וַיִּתְּרֵת הַכֶּבֶד:

נו, נו

נו, נו

וַיִּשְׂימוּ אֶת־הַחֲלָבִים עַל־הַחֲזוֹת וַיִּקְטֹרַע הַחֲלָבִים הַמִּזְבֵּחַ: וְאֵת הַחֲזוֹת

נח

נח

וְאֵת שׁוֹק הַיָּמִין הַנִּיף אֱהֲרֹן תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה: וַיִּשָּׂא

אֱהֲרֹן אֶת־יָדָיו אֶל־הָעָם וַיְבָרְכֵם וַיִּירַד מֵעֵשֶׂת הַחֲטָאת וְהַעֲלָה וְהַשְּׁלָמִים:

נט

נט

וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאֱהֲרֹן אֶל־אֱהֵל מוֹעֵד וַיִּצְאוּ וַיְבָרְכוּ אֶת־הָעָם וַיֵּרָא כְבוֹד־

תרגום אונקלוס

וְעִבְדָּה פְדוּזִי נג וְקָרִיב ית מנחתא ומלא ידה מנה ואסק על מדבחה בר מעלת צפרא נד ונכס ית תורא וית דכרא נכסת קודשיא די לעמא ואמטיאו בני אהרן ית דמא לה וירקה על מדבחה סחור סחור נה וית תרבינא מן תורא ומן דכרא אליתא וחפי גוא וכליתא וחצר כבדא נו ושוואו ית תרבינא על חדותא ואסק תרבינא למדבחה נו וית חדותא וית שואק דימינא ארים אהרן ארמא קדם יי כמא די פקיד משה נה וארם אהרן ית ידוהי על עמא וברכנון ונחת מלמעבד חטאתא ועלתא ונכסת קודשיא נט ועל משה ואהרן למשפן זמנא ונפקו וברכו ית עמא ואתגלי יקרא

פירוש רש"י

(נג) וַיַּעֲשֶׂה כַּמִּשְׁפָּט. המפרש בעולת נדבה ב'ויקרא' (לעיל א:ג-א): (נג) וַיִּמְלֵא כַּפּוֹ. היא קמיצה: מלבד עלת הבקר. כל אלה עשה אחר עולת התמיד: (נה) וְהַמִּכְסָּה. חלב המכסה את הקרב: (נו) וַיִּשְׂימוּ אֶת הַחֲלָבִים עַל הַחֲזוֹת. לאחר התנופה נתנן כהן המניף לכהן אחר להקטירם, נמצאו העליונים למשה: (נח) וַיְבָרְכֵם. ברכת כהנים, יברכה, יאר, ישא: וירד. מעל המזבח: (נט) וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאֱהֲרֹן וגו'. למה נכנסו, מצאתי בפרשת מלוואים בברייתא הנוספת על תורת כהנים שלנו, למה נכנס משה עם אהרן, ללמדו על מעשה הקטרת. או לא נכנס אלא לדבר אחר, הריני דן, ירידה וביאה טעונות ברכה, מה ירידה מעין עבודה, אף ביאה מעין עבודה, הא למדת, למה נכנס משה עם אהרן, ללמדו על מעשה הקטרת. דבר אחר, כיון שראה אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל

המעשים ולא ירדה שכינה לישראל, היה מצטער ואמר, יודע אני שפעס הקדוש ברוך הוא עלי ובשבילי לא ירדה שכינה לישראל, אמר לו למשה, משה אחי כף עשית לי, שנכנסתי ונתבשתי, מיד נכנס משה עמו ובקשו רחמים וירדה שכינה לישראל: ויצאו וברכו את העם. אמרו "ויהי נעם אדני אלהינו עלינו" (תהלים מזמור פט שלנו:יז), יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם. לפי שכל שבעת ימי המלוואים שהעמידו משה למשפן ושמש בו ופרקו בכל יום, לא שרתה בו שכינה, והיו ישראל נכלמים ואומרים למשה, משה רבנו, כל הטרח שטרחנו שתשרה שכינה בינינו ונדע שנחפפר לנו עון העגל, לכך אמר להם "זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'" (לעיל פסוק מב), אהרן אחי כדאי וחשוב ממני, שעל ידי קרבנותיו ועבודתו תשרה שכינה בכם, ותדעו שהמקום בחר בו:

מפתח סדרי התנ"ך

ברכות בראשי סדרים: [לאור דברי רש"י בפסוק נח ד"ה ויברכם, ובפסוק נט ד"ה ויצאו ויברכו את העם] בפסוק נח מברך אהרן את העם בברכת כהנים, ובפסוק נט מברכים משה ואהרן את העם בברכת ויהי | נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננה: שמשמעה: יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם. שתי ברכות אלו, נקבעו כראשי סדרים. ברכת כהנים היא ראש סדר ו בחומש במדבר, וברכת ויהי נעם היא ראש סדר יג בתהלים. כמותן נקבעו גם תפילות ברכה נוספות בראשי סדרים:

תפילת ברכת יצחק ליעקב: ויתן לך ה' מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש: נקבעה לראש סדר כה בבראשית תפילת ברכת יעקב לבניו טרם ירידתם עם בנימין למצרים: וא' ש' יתן לכם רחמים לפני האיש ושלח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין נקבעה לראש סדר לט בבראשית.

ברכת יעקב לבניו לפני מותו: ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם בארצות הימים: והיא כוללת תפילות רבות. ברכת משה לישראל לפני מותו: וזאת הברכה אשר ברח משה איש הא' את בני ישראל לפני מותו: והיא ראש סדר כז בדברים. גם ברכת יהונתן לדוד לך לשלום וברכת שאול לדוד ברוך אתה בני דוד גם עשה תעשה וגם יכל תוכל נקבעו כראשי סדרים יד, יח בספר שמואל.

ד יהוה אל-כל-העם: ותצא אש מלפני יהוה ותאכל על-המזבח את-העלה
 ואת-החלבים וירא כל-העם וירנו ויפלו על-פניהם: ויקחו בני-אהרן
 נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישמו עליה קטרת ויקריבו
 סב לפני יהוה אש זרה אשר לא צוה אתם: ותצא אש מלפני יהוה ותאכל
 סג אותם וימתו לפני יהוה: ויאמר משה אל-אהרן הוא אשר-דבר יהוה |
 סד לאמר בקרבי אקדש ועל-פני כל-העם אכבד וידם אהרן: ויקרא משה
 אל-מישאל ואל אלצפן בני עזיאל דד אהרן ויאמר אלהם קרבו שאו
 סה את-אחיכם מאת פני-הקדש אל-מחוץ למחנה: ויקרבו וישאם בכתנתם
 סו אל-מחוץ למחנה כאשר דבר משה: ויאמר משה אל-אהרן ולא-לעזר
 ולאיתמר | בניו ראשיכם אל-תפרעו | ובגדיכם לא-תפרמו ולא תמתו
 ועל כל-העדה יקצף ואחיכם כל-בית ישראל יבכו את-השרפה אשר
 אז שרף יהוה: ומפתח אהל מועד לא תצאו פן-תמתו כי-שמן משחת יהוה
 עליכם ויעשו כדבר משה:

תרגום אונקלוס

דיי לכל עמא ס ונפקת אשתא מן קדם יי ואכלת על מדבחא ית עלתא וית תרביא וחזא כל עמא ושכחו ונפלו על אפיהון
 סא ונסיבו בני אהרן נדב ואביהוא גבר מחתייה ויהבו בהון אשתא ושויאו עליה קטורת וקריבו קדם יי אשתא נוכריתא
 די לא פקיד יתהון סב ונפקת אשתא מן קדם יי ואכלת יתהון ומיתו קדם יי סג ואמר משה לאהרן הוא די מליל יי למימר
 בקריבי אתקדש ועל אפי כל עמא אתיקר ושתיק אהרן סד וקרא משה למישאל ואלצפן בני עזיאל אח אבוהי דאהרן ואמר להון
 קריבו טולו ית אחיכון מן קדם אפי קודשא למברא למשריתא סה וקריבו ונטלנון בכתניהון למברא למשריתא כמא די מליל משה
 סו ואמר משה לאהרן ולא-לעזר ולאיתמר בנוהי רישיון לא תרבו פרוע ולבושיכון לא תבזעו ולא תמותו ועל כל פנשתא יהא רוגזא ואחיכון כל
 בית ישראל יבכו ית יקרתא די אוקיד יי סז ומתערע משפן זמנא לא תפקו דלמא תמותו ארי משח רבותא דיי עליכון ועבדו כפתגמא דמשה

פירוש רש"י

(ס) וירנו. כתרגומו: (סב) ותצא אש. רבי אליעזר אומר, לא מתו בני אהרן אלא על ידי שהורו הלכה בפני משה רבן. רבי ישמעאל אומר, שתויי יין נכנסו למקדש. תדע, שאחר מיתתן הזוהר הנותרים שלא יפנסו שתויי יין למקדש. משל למלך שהיה לו בן בית וכו', כדאיתא בויקרא רבה (יבא:)
 (סג) הוא אשר דבר וגו'. היכן דבר, ו'ונעדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבדי' (שמות כב:מג), אל תקרי 'בכבדי' אלא 'במכבדי'. אמר לו משה לאהרן, אהרן אחי, יודע הייתי שיתקדש הבית במידעיו של מקום, והייתי סבור או בי או בך, עכשו רואה אני שהם גדולים ממני וממך: וידם אהרן. קבל שכר על שתיתו, ומה שכר קבל, שנתחד עמו הדבור, שונאמרה לו לבדו פרשת שתויי יין: בקרבי. בכחירי: ועל פני כל העם אכבד. כשהקדוש מפתח סדרי התנ"ך בפסוק ס כאן: וירא כל-העם וירנו ויפלו על-פניהם. קבלת עול מלכות שמים בעקבות ירידת האש ע"י אליהו נקבעה כראש סדר טז בספר מלכים: וירא כל-העם ויפלו על-פניהם ויאמרו ה' הוא הא' ה' הוא הא': הטמעת פסוק ס בספר מלכים מנחה את הלומד להשוות בין האירועים.

ה א ב וידבר יהוה אל-אהרן לאמר: יין ושכר אל-תשת | אתה | ובניך אתך לא^ג בְּבִאֲכֶם אֶל-אֱהָל מוֹעֵד וְלֹא תִמְתּוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם: וְלִהְבִּדִיל בֵּין^ג ד הקדש ובין החל ובין הטמא ובין הטהור: ולהורות את-בני ישראל את כָּל-הַחֻקִּים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֲלֵיהֶם בְּיַד-מֹשֶׁה:

ה וידבר משה אל-אהרן ואל אלעזר ואל-איתמר | בניו הנותרים קחו את- לב^ו רביעי ד המנחה הנותרת מאשי יהוה ואכלוה מצות אצל המזבח כי קדש ו קדשים הוא: ואכלתם אתה במקום קדוש כי חקך וחק-בניך הוא מאשי ז יהוה כי-כן צויתי: ואת חזה התנופה ואת | שוק התרומה תאכלו במקום טהור אתה ובניך ובנתיך אתך כי-חקך וחק-בניך נתנו מזבחי שלמי בני

תרגום אונקלוס

א ומליל יי עם אהרן למימר ב חמר ומרוי לא תשתי את ובניך עמך במעלכון למשפן זמנא ולא תמותון קים עלם לדריכון ג ולאפרשא בין קודשא ובין חלא ובין מסאבא ובין דכיא ד ולאפא ית בני ישראל ית כל קמיא די מליל יי להון בידיא דמשה ה ומליל משה עם אהרן ועם אלעזר ועם איתמר בנוהי דאשתארו סבו ית מנחתא דאשתארת מקרבניא די וואכלוה פטירי בסטר מדבחא ארי קדש קודשין היא ו ותיכלון יתה באתר קדיש ארי חלקך וחלק בניך היא מקרבניא די ארי כן אתפקדית ז וית חדיא דארמותא וית שוקא דאפרשותא תיכלון באתר דכי את ובניך ובנתיך עמך ארי חלקך וחלק בניך אתיהיבו מנכסת קודשיא דבני פירוש רש"י

(דברים שם): קחו את המנחה. אף על פי שאתם אוננים וקדשים אסורים לאונן: את המנחה. זו מנחת שמיני ומנחת נחשון: ואכלוה מצות. מה תלמוד לומר, לפי שהיא מנחת צבור ומנחת שעה ואין פיוצא בה לדורות, הצריך לפרש בה דין שאר מנחות: (ו) וחק בניך. אין לבנות חק בקדשים: פי כן צויתי. באנינות יאכלוה: (ז) ואת חזה התנופה. של שלמי צבור: תאכלו במקום טהור. וכי את הראשונים אכלו במקום טמא, אלא הראשונים שהם קדשי קדשים הזקקו אכילתם במקום קדוש, אבל אלו אין צריכים תוך הקלעים, אבל צריכים הם לאכל תוך מחנה ישראל, שהוא טהור מלכנס שם מצרעים, מכאן שקדשים קלים נאכלין בכל העיר: אתה ובניך ובנתיך. אתה ובניך בחלק, אבל בנתיך לא בחלק, אלא אם תתנו להם מתנות רשאות הן לאכול בחזה ושוק. או אינו אלא אף הבנות בחלק, תלמוד לומר "כי חקך וחק בניך נתנו", חק לבנים ואין חק לבנות:

מפתח סדרי התנ"ך

סדר ה הוא סדר קצר במיוחד, 13 פסוקים בלבד. סדר קצר מעלה את השאלה כיצד נהגו בו בקריאת התורה כציבור בשבת? הרי יש צורך ב-21 פסוקים, לכל הפחות, עבור 7 עולים? סדרים קצרים נוספים הם: בבראשית ו, יג, יז, כב. בויקרא ה, יג. בכמדבר י, כא. כו. בדברים יד, יח, כה. יחד עם זאת, סדר קצר מדגיש את ההבנה שיש בו מסר רוחני, ערכי, חינוכי שחמיי ישראל רצו ששגהה בו במשך שבוע שלם. המסר יכול להימצא בראש הסדר או במרחב הסדר.

ההלכה הפותחת את סדר ה היא איסור כניסה ועבודה במקדש בשכרות והיא מהלכות מורא מקדש. גם ראש סדר ד בחומש במדבר עוסק בכך. וידבר ה' אל-משה ואל-אהרן לאמר: אל-תכריתו את-שבט משפחת הקהתי מתוך הלוים: ראש סדר יב בחומש ויקרא נקבע בפרשת זבה המסכמת את דיני הטומאות היוצאות מהגוף גם בגלל הפסוק המסכם: והזרתם את-בני-ישראל מטמאתם ולא ימתו בטמאתם בטמאם את-משכני אשר בתוכם: שעיר חטאת של ראשי חדשים וגם קורבנות החטאת של יום הכיפורים באים לכפר על טומאת מקדש וקדשיו. [רש"י הי, וגם יב:כ, יב:כה בהתאמה]

ה' יִשְׂרָאֵל: שׁוֹק הַתְּרוּמָה וַחֲזֵה הַתְּנוּפָה עַל אֲשֵׁי הַחֲלָבִים יָבִיאוּ לְהַנִּיף
 תְּנוּפָה לְפָנַי יְהוָה וְהָיָה לָךְ וּלְבִנֶיךָ אֲתָךְ לְחֶק-עוֹלָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה:
 ט' וְאֵת | שְׁעִיר הַחֲטָאֹת דָּרַשׁ דָּרַשׁ מִשֶּׁה וְהֵנָּה שְׂרָף וַיִּקְצַף עַל-אַלְעָזָר וְעַל-
 י' אִיתָמָר בְּנֵי אֶהֱרֹן הַנּוֹתָרִם לְאָמֹר: מִדּוּעַ לֹא-אַכְלֹתֶם אֶת-הַחֲטָאֹת בַּמָּקוֹם
 הַקֹּדֶשׁ כִּי קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא וְאַתֶּם | נָתַן לָכֶם לְשֵׂאת אֶת-עוֹן הָעֵדָה לְכַפֵּר
 י"א עֲלֵיהֶם לְפָנַי יְהוָה: הֵן לֹא-הוּבָא אֶת-דָּמָה אֶל-הַקֹּדֶשׁ פְּנִימָה אָכּוֹל תֹּאכְלוּ
 י"ב אֶתָּה בַקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי: וַיְדַבֵּר אֶהֱרֹן אֶל-מֹשֶׁה הֵן הַיּוֹם הִקְרִיבוּ אֶת-
 חֲטָאתֶם וְאֶת-עֲלֹתֶם לְפָנַי יְהוָה וַתִּקְרָאנָה אֹתִי כָּאֵלֶּה וְאֶכְלֹתִי חֲטָאֹת
 י"ג הַיּוֹם הֵיטֵב בְּעֵינַי יְהוָה: וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּיטֵב בְּעֵינָיו:

תרגום אונקלוס

יִשְׂרָאֵל ח' שׁוֹקָא דְאֶפְרֹשׁוּתָא וְחֲזֵיָא דְאֶרְמוּתָא עַל קַרְבְּנֵי תְרֻמָּה יִתְּוֹן לְאֶרְמָא אֶרְמָא קָדָם יי' וַיְהִי לָךְ וּלְבִנֶיךָ עִמָּךְ לְקִים עֲלֵם כְּמָא
 דִּי פְקִיד יי' ט וַיֵּת צִפְיָא דְחֲטָאֹתָא מִתְּבַע תְּבַעֵי מִשֶּׁה וְהָא אֲתוּקָד וְרִגְזָא עַל אֲלַעְזָר וְעַל אִיתָמָר בְּנֵי אֶהֱרֹן דְאֶשְׁתָּארוּ לְמִימַר י' מִדִּין
 לֹא אֶכְלֹתוּן יֵת חֲטָאֹתָא בְּאֵתֵר קֹדֶשׁ אֲרִי קֹדֶשׁ קֹדֶשִׁין הִיא וַיִּתֵּה יֵהב לְכוּן לְסַלְחָא עַל חוּבֵי כְנֶשֶׁתָא לְכַפֵּרָא עֲלֵיהוֹן קָדָם יי' יֵא הָא לֹא אֲתַעַל
 יֵת דְמָה לְבֵית קֹדֶשׁא גְרָאָה מִיכַל תְּכֻלוּן יֵתָה בְּקֹדֶשׁא כְּמָא דִּי פְקִידִית יי' וַיִּמְלִיל אֶהֱרֹן עִם מֹשֶׁה הָא יוֹמָא דִּין קָרִיבוּ יֵת חֲטָאֹתָהוֹן
 וַיֵּת עֲלֹתָהוֹן קָדָם יי' וְעֶרְעָא יֵתִי עֲקֹן כְּאֵלִין וְאֶלּוּפוֹן אֶכְלִית חֲטָאֹתָא יוֹמָא דִּין הִתְקֵן קָדָם יי' יג וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּשְׁפֹּר בְּעֵינָוְהִי

פירוש רש"י

ראש חֲדָשׁ הָיָה, שֶׁהוּא מְכַפֵּר עַל עוֹן טְמֵאת מְקֻדָּשׁ וְקֹדֶשִׁין,
 שְׁחֲטָאת שְׁמִינִי וְחֲטָאת נַחֲשׁוֹן לֹא לְכַפֵּרָה בָּאוּ: (יא) הֵן לֹא הוּבָא
 וְגו'. שְׂאֵלוּ הוּבָא הִיָּה לָכֶם לְשִׂרְפָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר "וְכָל חֲטָאֹת
 אֲשֶׁר יוּבָא מִדְּמָה וְגו'" (לעיל ג:יב): אָכּוֹל תֹּאכְלוּ אֹתָהּ. הִיָּה לָכֶם
 לְאֶכְלָה אִף עַל פִּי שְׂאֵתֶם אוֹנְנִים: כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי. לָכֶם בְּמִנְחָה (לעיל
 פסוק ה): (יב) וַיְדַבֵּר אֶהֱרֹן. אִין לְשׁוֹן "דְּבוּר" אֵלֶּה לְשׁוֹן עֵז,
 שֶׁנֶּאֱמַר "וַיְדַבֵּר הָעָם וְגו'" (במדבר יח:כא). אֶפְשָׁר מִשֶּׁה קֶצֶף עַל
 אֲלַעְזָר וְעַל אִיתָמָר וְאֶהֱרֹן מְדַבֵּר, הָא יְדַעְתָּ שְׂלֹא הִיָּתָה אֵלֶּה
 מְדַרְךָ כְּבוֹד, אֶמְרוּ, אִינוּ בְּדִין שִׁיָּהָא אֲבִינוּ יוֹשֵׁב וְאָנוּ מְדַבְּרִים
 לְפָנָיו, וְאִינוּ בְּדִין שִׁיָּהָא תְּלָמִיד מְשִׁיב אֶת רְבוּ. יְכוֹל מִפְּנֵי שְׂלֹא
 הִיָּה בְּאֲלַעְזָר לְהִשְׁיב, תְּלָמוּד לּוֹמֵר "וַיֹּאמֶר אֲלַעְזָר הִכְהֵן אֵל
 אֲנִשִּׁי הִצָּבָא וְגו'" (שם כז:כא), הָרִי כְּשִׂרְצָה דְּבַר לְפָנַי מִשֶּׁה וְלְפָנַי
 הַנְּשִׂאִים. זֹו מְצָאתִי בְּסִפְרֵי שְׂל פְּנִים שְׁנֵי: הֵן הַיּוֹם הִקְרִיבוּ. מַהוּ
 אוֹמֵר, אֵלֶּה אֶמֶר לָהֶם מִשֶּׁה, שְׂמָא זִרְקֹתֶם דְּמָה אוֹנְנִים, שְׂאוּנָן
 שְׁעֵבֵד חֲלָל. אֶמֶר לוֹ אֶהֱרֹן, וְכִי הֵם הִקְרִיבוּ שְׁהֵם הִדְיוּטוֹת, אֲנִי
 הִקְרַבְתִּי, שְׂאֲנִי כְּהֵן גְּדוֹל וּמְקַרִיב אוֹנָן: וַתִּקְרָאנָה אֹתִי כָּאֵלֶּה.
 אֶפְלוּ לֹא הָיוּ הַמְתִּים בְּנֵי, אֵלֶּה שְׂאָר קְרוּבִים שְׂאֲנִי חֵיב לְהִיָּת
 אוֹנָן עֲלֵיהֶם כְּאֵלוּ, כְּגוֹן כָּל הָאֶמְרוּרִים בְּפִרְשֵׁת כְּהֵנִים (להלן יז:ב-ג)
 שֶׁהִכְהֵן מִטְמֵא לָהֶם: וְאֶכְלֹתִי חֲטָאֹת. וְאֵם אֶכְלֹתִי, "הֵיטֵב וְגו'":
 הַיּוֹם. אֲבָל אֲנִינֹת לִילָה מְתָר, שְׂאִין אוֹנָן אֵלֶּה יוֹם קְבוּרָה: הֵיטֵב
 בְּעֵינֵי ה'. אֵם שְׁמַעְתָּ בְּקֹדֶשִׁי שְׁעָה, אִין לָךְ לְהִקְל בְּקֹדֶשִׁי דְּוֹרוֹת:
 (יג) וַיִּיטֵב בְּעֵינָיו. הוֹדָה וְלֹא בּוֹשׁ, לּוֹמֵר לֹא שְׁמַעְתִּי:

(ח) שׁוֹק הַתְּרוּמָה וַחֲזֵה הַתְּנוּפָה. לְשׁוֹן "אֲשֶׁר הוּנַף וְאֲשֶׁר הוֹרֵם"
 (שמות כב:ז), 'תְּנוּפָה' מוּלְיָךְ וּמִבֵּיא, 'תְּרוּמָה' מַעְלָה וּמוֹרִיד.
 וְלָמָּה חֲלָקָן הַכְּתוּב, תְּרוּמָה בְּשׁוֹק וְתוּנּוּפָה בְּחֻזָּה, לֹא יְדַעְנוּ,
 שְׁשִׁנִּיהֶם בְּהֶרְמָה וְהִנְפָּה: עַל אֲשֵׁי הַחֲלָבִים. מִכָּאֵן שֶׁהַחֲלָבִים
 לְמִטָּה בְּשַׁעַת תְּנוּפָה, וַיִּשׁוּב הַמְקַרְאֹת שְׂלֹא יִכְחִישׁוּ זֶה אֶת זֶה,
 כְּבָר פִּרְשֵׁתִי שְׁלִשְׁתָּן בְּצוֹ אֶת אֶהֱרֹן' (לעיל ג:מב): (ט) שְׁעִיר
 הַחֲטָאֹת. שְׁעִיר מוּסְפִי רֹאשׁ חֲדָשׁ. וְשִׁלְשָׁה שְׁעִירֵי חֲטָאֹת קָרְבוּ
 בּוֹ בַיּוֹם, "קָחוּ שְׁעִיר עִזִּים" (לעיל ד:לט), וְשְׁעִיר נַחֲשׁוֹן, וְשְׁעִיר
 רֹאשׁ חֲדָשׁ. וּמִפְּלֵן לֹא נִשְׂרָף אֵלֶּה זֶה. וְנַחֲלָקוּ בְּדָבָר חֲכָמִי
 יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ אוֹמְרִים מִפְּנֵי הַטְּמֵאָה שְׁנִגְעָה בּוֹ נִשְׂרָף, וַיֵּשׁ
 אוֹמְרִים מִפְּנֵי אֲנִינֹת נִשְׂרָף, לְפִי שֶׁהוּא קֹדֶשִׁי דְּוֹרוֹת, אֲבָל
 בְּקֹדֶשִׁי שְׁעָה סְמָכוּ עַל מִשֶּׁה שְׂאֶמֶר לָהֶם בְּמִנְחָה "וְאֶכְלֹה
 מִצוֹת" (לעיל פסוק ה): דָּרַשׁ דָּרַשׁ. שְׁתֵּי דְרִישׁוֹת, מִפְּנֵי מַה נִּשְׂרָף זֶה,
 וּמִפְּנֵי מַה נֶּאֱכָלוּ אֵלוּ, כִּךְ הוּא בְּתוֹרַת כְּהֵנִים: עַל אֲלַעְזָר וְעַל
 אִיתָמָר. בְּשִׁבִיל כְּבוֹדוֹ שְׁל אֶהֱרֹן, הִפְךָ פְּנִיו כְּנֶגֶד הַבָּנִים וְכַעַס:
 לְאָמֹר. אֶמֶר לָהֶם, הַשִּׁיבוּנִי עַל דְּבָרִי: (י) מִדּוּעַ לֹא אֶכְלֹתֶם אֶת
 הַחֲטָאֹת בַּמָּקוֹם הַקֹּדֶשׁ. וְכִי חוּץ לְקֹדֶשׁ אֶכְלֹה, וְהִלֵּא שְׂרָפוּהָ,
 וּמַהוּ אוֹמֵר "בַּמָּקוֹם הַקֹּדֶשׁ", אֵלֶּה אֶמֶר לָהֶם, שְׂמָא חוּץ לְקֹלְעִים
 יִצָּאָה וְנִפְסְלָה: כִּי קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא. וְנִפְסְלִין בְּיוֹצָא, וְהֵם אֶמְרוּ
 לוֹ, לָאוּ. אֶמֶר לָהֶם, הוּאִיל וּבַמָּקוֹם הַקֹּדֶשׁ הִיָּתָה, מִדּוּעַ לֹא
 אֶכְלֹתֶם אוֹתָהּ: וְאַתָּה נָתַן לָכֶם לְשֵׂאת וְגו'. שֶׁהַכְּהֵנִים אוֹכְלִים
 וּבְעֵלִים מִתְּכַפְּרִים: לְשֵׂאת אֶת עוֹן הָעֵדָה. מִכָּאֵן לְמַדְּנוּ שְׁשְׁעִיר

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר אֱלֹהִים: דַּבְּרוּ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת הַחֵיָה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: כָּל־מִפְרֶסֶת פְּרֹסָה וְשִׁסְעַת שִׁסְעַת פְּרֹסֶת מַעֲלַת גֵּרָה בַּבְּהֵמָה אֹתָהּ תֹאכְלוּ: אַךְ אֶת־זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעַלֵי הַגֵּרָה וּמִמִּפְרֵסֵי הַפְּרֹסָה אֶת־הַגִּמְלָה כִּי־מַעֲלָה גֵרָה הוּא וּפְרֹסָה אֵינָנו מִפְרִיס טָמֵא הוּא לָכֵם: וְאֶת־הַשֶּׁפֶן כִּי־מַעֲלָה גֵרָה הוּא וּפְרֹסָה לֹא יִפְרִיס טָמֵא הוּא לָכֵם: וְאֶת־הָאֲרֻנְבַת כִּי־מַעֲלַת גֵּרָה הוּא וּפְרֹסָה לֹא הִפְרִיסָהּ טָמֵאָה הוּא לָכֵם: וְאֶת־הַחֲזִיר כִּי־מִפְרִיס פְּרֹסָה הוּא וְשִׁסְעַת שִׁסְעַת פְּרֹסָה וְהוּא גֵרָה לֹא־יִגַּר טָמֵא הוּא לָכֵם: מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכְלוּ וּבְנִבְלָתָם לֹא תִגְעוּ טָמֵאִים הֵם לָכֵם: אֶת־זֶה תֹאכְלוּ מִכָּל אֲשֶׁר בָּמִים כָּל אֲשֶׁר־לוֹ סִנְפִיר וְקִשְׁקֶשֶׁת בָּמִים בַּיָּמִים וּבְנִחְלָיִם

תרגום אונקלוס

א ומליל יי עם משה ועם אהרן למימר להון ב מלילו עם בני ישראל למימר דא חיתא די תיכלון מפל בעירא די על ארעא ג כל די סדיקן פרסתא ומטלפן טלפין פרסתא מסקא פשרא בבועירא יתה תיכלון ד ברם ית דין לא תיכלון ממסקי פשרא וממסדיקי פרסתא ית גמלא ארי מסיק פשרא הוא ופרסתא לא סדיקא מסאב הוא לכוון ה וית טפזא ארי מסיק פשרא הוא ופרסתא לא סדיקא מסאב הוא לכוון ו וית חזירא ארי סדיק פרסתא הוא ומטלפן טלפין פרסתא והוא פשרא לא פשר מסאב הוא לכוון ח מברסהון לא תיכלון ובנבלתהון לא תקרבון מסאבין אנון לכוון ט ית דין תיכלון מכל די במיא כל די לה ציצין וקלפין במיא ביממא ובנחליא

פירוש רש"י

סדר ו (א) אל משה ואל אהרן. למשה אמר שיאמר לאהרן: לאמר אלהים. אמר שיאמר לאלעזר ולאיתמר, או אינו אלא לאמר לישראל, כשהוא אומר "דברו אל בני ישראל", הרי דבור אמור לישראל, הא מה אני מקיים "לאמר אלהים", לבניו לאלעזר ולאיתמר: (ב) דברו אל בני ישראל. את כלם השווה להיות שלושים בדבור זה, לפי שהשוו בדמימה וקבלו עליהם גזרת המקום מאהבה: זאת החיה. לשון חיים, לפי שישראל דבוקים במקום וראויין להיות חיים, לפיכך הכדילים מן הטמאה וגזר עליהם מצוות, ולאמות העולם לא אסר כלום. משל לרופא שנכנס לבקר את החולה וכי, כדאיתא במדרש רבי תנחומא (ו): זאת החיה. מלמד שהיה משה אוחז בחיה ומראה אותה לישראל, זאת תאכלו וזאת לא תאכלו. "את זה תאכלו וגו'" (להלן פסוק ט), אף בשרצי המים אחז מכל מין ומין והראה להם, וכן בעוף, "ואת אלה תשקצו מן העוף" (להלן פסוק יג), וכן בשרצים, "וזה לכם הטמא" (להלן פסוק כט): זאת החיה מפל הבהמה. מלמד שהבהמה בכלל חיה: (ג) מפרסת. כתרגומו 'סדיקא': פרסה, פלנט"א בלעז: ושסעת שסע. שמבדלת מלמעלה ומלמטה בשתי צפרנין, כתרגומו "ומטלפא טלפין", שיש פרסותיו

ו אתם תאכלו: וכל אשר אין-לו סנפיר וקשקשת בימים ובנחלים מכל
יא שרץ המים ומכל נפש החיה אשר במים שקץ הם לכם: ושקץ יהיו
יב לכם מבשרם לא תאכלו ואת-נבלתם תשקצו: כל אשר אין-לו סנפיר
יג וקשקשת במים שקץ הוא לכם: ואת-אלה תשקצו מן-העוף לא יאכלו
יד שקץ הם את-הנשר ואת-הפרס ואת העזניה: ואת-הדאה ואת-האיה
טו, טז למינה: את כל-ערב למינו: ואת בת היענה ואת-התחמס ואת-השחף
יז, יח ואת-הנץ למינהו: ואת-הכוס ואת-השלף ואת-הינשוף: ואת-התנשמת
יט ואת-הקאת ואת-הרחם: ואת-החסידה האנפה למינה ואת-הדוכיפת
כ, כא ואת-העטלף: כל שרץ העוף ההלך על-ארבע שקץ הוא לכם: אך את-
זה תאכלו מכל שרץ העוף ההלך על-ארבע אשר-לא [לו] כרעים ממעל
כב לרגליו לנתר בהן על-הארץ: את-אלה מהם תאכלו את-הארבה למינו

תרגום אונקלוס

תהוון תיכלון י וכל די לית לה ציצין וקלפין ביממא ובנחלא מכל רחשא דמא ומכל נפשא חיתא די במיא שקצא אנון לכוני יא ושקצא יהוון
לכוני מבסרהוון לא תיכלון וית נבלתהוון תשקצון יב כל די לית לה ציצין וקלפין במיא שקצא הוא לכוני יג וית אלין תשקצון מן עופא לא תאכלון
שקצא אנון נשרא וער ועזיא יד ודיתא וטרפיתא לזנה טו ית כל עורבא לזנה טז וית בת נעמיתא וציצא וצפר שחפא ונצא לזנוה יז וקרוא ושליונא
וקפופא יח ובותא וקתא וירקקא יט וחוריתא ואבו לזנה ונגר טורא ועטלפא כ כל רחשא דעופא דמהלך על ארבע שקצא הוא לכוני כא ברם ית דין
תיכלון מכל רחשא דעופא דמהלך על ארבע די לה קרצולין מעלוי רגלוהי לקפצא בהון על ארעא כב ית אלין מנהוון תיכלון ית גובא לזנה

פירוש רש"י

בלילה, ו'תנשמת' האמורה בשרצים היא דומה לה, ואין לה
עינים, וקורין לה טלפ"א: (ט) החסידה. זו דיה לבנה, ציגונ"א, ולמה
נקרא שמה 'חסידה', שעושה חסידות עם חברותיה במזונות:
האנפה. היא דיה רגזנית, ונראה לי, שהיא שקורין אותה היר"ן: הדוכיפת.
תרגול הבר, וכרבלתו כפולה, ובלעז הרופ"א, ולמה נקרא שמו
'דוכיפת', שהודו כפות, וזו היא כרבלתו, ו'נגר טורא' נקרא,
על שם מעשיו, כמו שפרשו רבותינו במסכת גטין בפרק מי
שאחזו' (דף סח:): (כ) שרץ העוף. הם הדקים הנמוכים הרוחשין
על הארץ, כגון זבובים וצרעין ויתושין וחגבים: (כא) על ארבע.
על ארבע רגלים: ממעל לרגליו. סמוך לצוארו יש לו כמין שתי
רגלים לבד ארבע רגליו, וכשורוצה לעוף ולקפץ מן הארץ
מתחזק באותן שתי כרעים ופורח. ויש הרבה פאותן שקורין לנגושט"א,
אבל אין אנו בקיאים בהן, שארבעה סימני טהרה נאמרו בהם,
ארבע רגלים וארבע כנפים וקרסלין, אלו כרעים הכתובים כאן,
וכנפיו חופין את רבו. וכל סימנים הללו מצוים פאותן
שבנינתו, אבל יש שראשן ארך, ויש שאין להם זנב, וצריך
שיהא שמו חגב, ובה אין אנו יודעים להבדיל ביניהם:

(י) שרץ. בכל מקום משמעו דבר נמוך שרוחש ונד על הארץ:
(יא) ושקץ יהיו. לאסור את ערוביהן, אם יש בהם בנותן טעם:
מבשרם. אינו מזהר על הסנפירים ועל העצמות: ואת נבלתם
תשקצו. לרבות יבחושין שסננן. יבחושין מוישרונ"ש בלעז:
(יב) כל אשר אין לו גוי. מה תלמוד לומר, שיכול אין לי שיהא
מתר אלא המעלה סימנין שלו ליבשה, השירין במים מנין,
תלמוד לומר "כל אשר אין לו סנפיר וקשקשת במים", הא אם
היו לו במים, אף על פי שהשירין בעליתו מתר: (יג) לא יאכלו.
לחייב את המאכילן לקטנים, שכך משמעו, לא יהו נאכלין על
ידך. או אינו אלא לאסרן בהנאה, תלמוד לומר "לא תאכלו"
(דברים יב:יב), באכילה אסורין, בהנאה מתרין. כל עוף שנאמר בו
"למינה" "למינו" "למינהו", יש פאותו המין שאין דומין זה
לזה לא במראיהם ולא בשמותם, וכלן מין אחד: (טז) הנץ.
אשפ"ו"ר: (יז) שלף. פרושו רבותינו, זה השולה דגים מן הים,
וזהו שתרגם אונקלוס "ושלינונא": כוס וינשוף. הם שואט"א
הצועקים בלילה ויש להם לסתות כאדם. ועוד אחר דומה לו שקורין
י"בו: (יח) תנשמת. היא קל"ב"א שור"ץ, ודומה לעכבר, ופורחת

וְאֶת־הַסֹּלֶעַם לְמִינֵהוּ וְאֶת־הַחֲרָגָל לְמִינֵהוּ וְאֶת־הַחֶגֶב לְמִינֵהוּ: וְכֹל־
 שֶׁרֶץ הָעוֹף אֲשֶׁר־לוֹ אַרְבַּע רַגְלִים שֶׁקֶץ הוּא לָכֶם: וְלֹא־לֵה תִטְמְאוּ כֹל־
 הַנִּגְעַת בְּנִבְלָתָם יִטְמָא עַד־הָעָרֵב: וְכֹל־הַנֶּשֶׂא מִנִּבְלָתָם יִכַּבֵּס בַּגְּדֵי
 וְטִמָּא עַד־הָעָרֵב: לְכֹל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הוּא מִפְּרֹסֶת פְּרֹסָה וְשִׁסַּע | אֵינְנָה
 שׁוֹעֵת וְגֵרָה אֵינְנָה מֵעֵלָה טְמֵאִים הֵם לָכֶם כֹּל־הַנִּגְעַת בָּהֶם יִטְמָא: וְכֹל |
 הוֹלֵךְ עַל־כַּפָּיו בְּכֹל־הַחַיָּה הַהֹלֶכֶת עַל־אַרְבַּע טְמֵאִים הֵם לָכֶם כֹּל־הַנִּגְעַת
 בְּנִבְלָתָם יִטְמָא עַד־הָעָרֵב: וְהַנֶּשֶׂא אֶת־נִבְלָתָם יִכַּבֵּס בַּגְּדֵי וְטִמָּא עַד־
 הָעָרֵב טְמֵאִים הֵמָּה לָכֶם: וְזֶה לָכֶם הַטְּמָא בַּשֶּׁרֶץ לֵד ° ו

הַשֶּׁרֶץ עַל־הָאָרֶץ הַחֲלָד וְהַעֲכָבֵר וְהַחֶבֶב לְמִינֵהוּ: וְהַאֲנָקָה וְהַכַּחַח וְהַלְטָאָה
 וְהַחֲמַט וְהַתְּנַשְׁמֶת: אֵלֶּה הַטְּמֵאִים לָכֶם בְּכֹל־הַשֶּׁרֶץ כֹּל־הַנִּגְעַת בָּהֶם
 בְּמַתָּם יִטְמָא עַד־הָעָרֵב: וְכֹל אֲשֶׁר־יִפְלֵעֲלֵיו מֵהֶם | בְּמַתָּם יִטְמָא מִכֹּל־
 כְּלִי־עֵץ אוֹ בַּגָּד אוֹ־עוֹר אוֹ שֶׁק כֹּל־כְּלִי אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה מִלְּאֲכָה בָּהֶם בְּמַיִם
 יוֹבֵא וְטִמָּא עַד־הָעָרֵב וְטָהַר: וְכֹל־כְּלִי־חֶרֶשׁ אֲשֶׁר־יִפֹּל מֵהֶם אֶל־תּוֹכוֹ

תרגום אונקלוס

וְיֵת רְשׁוּנָא לְזִנְוֵהי וְיֵת חֲרָגוּלָא לְזִנְוֵהי כִּי וְכֹל רַחֲשָׂא דְעוּפָא דִּי לֵה אַרְבַּע רַגְלִין שֶׁקֶצָא הוּא לְכוּן כִּי וְלֹאֲלִין תִּסְתַּאבּוּן
 כֹּל דִּיקָרֵב בְּנִבְלָתָהוֹן יְהִי מִסָּאב עַד רַמְשָׂא כִּי וְכֹל דִּיטוּל מִנִּבְלָתָהוֹן יִצְבַּע לְבוּשׁוּהִי וְיְהִי מִסָּאב עַד רַמְשָׂא כִּי לְכֹל בְּעִירָא דִּי הִיא סְדִיקָא
 פְּרֹסָתָא וְטִלְפִין לִיתָהָא מִטְּלָפָא וּפִשְׂרָא לִיתָהָא מִסָּקָא מִסָּאבִין אֲנוּן לְכוּן כֹּל דִּיקָרֵב בְּהוֹן יְהִי מִסָּאב כִּי וְכֹל דְּמַהֲלֵךְ עַל יְדוּהִי בְּכֹל חִיתָא
 דְּמַהֲלֵכָא עַל אַרְבַּע מִסָּאבִין אֲנוּן לְכוּן כֹּל דִּיקָרֵב בְּנִבְלָתָהוֹן יְהִי מִסָּאב עַד רַמְשָׂא כִּי וְדִיטוּל יֵת נִבְלָתָהוֹן יִצְבַּע לְבוּשׁוּהִי וְיְהִי מִסָּאב עַד רַמְשָׂא
 מִסָּאבִין אֲנוּן לְכוּן כִּי וְדִין לְכוּן מִסָּאבִין דְּרַחֲשָׂא דְרַחֲשָׂא עַל אַרְעָא חֲלָדָא וְעַכְבָּרָא וְצָבָא לְזִנְוֵהִי ל וְיִלָּא וְכוּחָא וְחֲלִטִיתָא וְחֲמַטָא וְאֲשׁוּתָא
 לֹא אֲלִין דְּמִסָּאבִין לְכוּן בְּכֹל רַחֲשָׂא כֹל דִּיקָרֵב בְּהוֹן בְּמוֹתָהוֹן יְהִי מִסָּאב עַד רַמְשָׂא לֵב וְכֹל דִּי יִפֹּל עַלְוֵהִי מִנְהוֹן בְּמוֹתָהוֹן יְהִי מִסָּאב מִכֹּל מָאן דְּעָא
 אוֹ לְבוּשׁ אוֹ מִשְׁךְ אוֹ שֶׁק כֹּל מָאן דִּי תַתְּעַבֵּד עִבְדָא בְּהוֹן בְּמִיָּא יִתְעַל וְיְהִי מִסָּאב עַד רַמְשָׂא וְיִדְכִי לֵג וְכֹל מָאן דְּחִסֵּף דִּי יִפֹּל מִנְהוֹן לְגוּהָ

פירוש רש"י

(כג) וְכֹל שֶׁרֶץ הָעוֹף וְגו'. בֵּא לְלַמֵּד שֶׁאִם יֵשׁ לוֹ חֲמֵשׁ טְהוֹר:
 (כד) וְלֹאֲלֵה. הֶעֱתִידִין לְהֵאמֵר לְמַטֵּה בְּעַנְיָן: תִּטְמָאוּ. כְּלוּמַר,
 בְּנִגְיַעְתֶּם יֵשׁ טְמָאָה: (כה) וְכֹל הַנֶּשֶׂא מִנִּבְלָתָם. כֹּל מְקוֹם
 שֶׁנֶּאֱמָרָה טְמָאָת מִשָּׂא, חֲמוּרָה מִטְּמָאָת מַגֵּעַ, שֶׁהִיא טְעוּנָה
 כְּבוֹס בְּגָדִים: (כו) מִפְּרֹסֶת פְּרֹסָה וְשִׁסַּע אֵינְנָה שׁוֹעֵת. כְּגוֹן גְּמַל,
 שֶׁפְּרֹסָתוֹ סוּדוּקָה לְמַעַלָּה אֲבָל לְמַטָּה הִיא מִחֲבַרְת. כֵּאֵן לְמַדְד
 שֶׁנִּבְלָת בְּהֵמָה טְמָאָה מִטְּמָאָה, וּבְעַנְיָן שֶׁבְּסוּף הַפְּרִשָּׁה
 (להלן פסוקים לט-מ) פִּרְשׁ עַל בְּהֵמָה טְהוֹרָה:

(כז) עַל כַּפָּיו. כְּגוֹן כָּלֵב וְדָב וְחֲתוּל: טְמֵאִים הֵם לָכֶם. לְמַגַּע:
 (כט) וְזֶה לָכֶם הַטְּמָא. כֹּל טְמֵאוֹת הַלְלוּ אֵינְן לְאֶסוּר אֲכִילָה,
 אֲלֵא לְטְמָאָה מִמֶּשׁ לְהִיּוֹת טְמָא בְּמַגַּעַן, וְנֶאֱסָר לְאָכּוֹל
 תְּרוּמָה וְקִדְשִׁים וְלַהֲכַנֵּס בְּמַקְדָּשׁ: הַחֲלָד. מוֹשֵׁטִיל"א:
 וְהַחֶבֶב. פְּרוּי"ט שְׁדוּמָה לְצִפְרִדַּע: (ל) אֲנָקָה. הַרִיעוּ"ן: הַלְטָאָה. לוֹיִשְׁרָד"א:
 חֲמַט. לִימָצ"א: תְּנַשְׁמֶת. טִלְפ"א: (לב) בְּמַיִם יוֹבֵא. וְאַחַר לְאַחַר טְבִילָתוֹ
 טְמָא הוּא לְתְרוּמָה "עַד הָעָרֵב", וְאַחַר כֵּךְ "וְטָהַר"
 בְּהָעָרֵב הַשְּׁמֵשׁ: (לג) אֶל תּוֹכוֹ. אֵין כְּלִי חֶרֶס מִטְּמָא אֲלֵא מְאִירוֹ:

מפתח סדרי התנ"ך

מרחב סדר ו עוסק בדיני איסור והיתר אכילה. הסדר פותח בפסוק זאת החיה אשר תאכלו, הפטרת הסדר פותחת בפסוק ולבנון אין די בער
 וְחִיתוֹ אֵין דִּי עוֹלָה: בְּנוּבֹאָה שֶׁמֶתֵאֵר יִשְׁעִיהָ אֶת גְּדוּלְתוֹ שֶׁל הַקִּב"ה שְׁאִינָה נִיתַנְתּ לְהַשׁוּוֹאָה, כֹּל־הַגּוֹיִם כְּאֵין נִגְדוּ וְגַם וְאֶל־מִי תְדַמְיוּנִי וְאֲשׁוּהָ.
 מהו, אם כן, הרעיון המחבר בין הסדר והפטרתו? אולי כאן הונח בסיס ההשוואה ששולחן דומה למזבח? השוואה המשפיעה על איכות אכילתנו.

שמיני

ו' ל' כָּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא וְאֹתוֹ תִשְׁבְּרוּ: מִכָּל-הָאֹכֵל אֲשֶׁר יֹאכַל אֲשֶׁר יִבּוֹא
 ל' ל' עָלָיו מִיַּם יִטְמָא וְכָל-מִשְׁקָה אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה בְּכָל-כְּלִי יִטְמָא: וְכָל אֲשֶׁר-יִפֹּל
 מִנְבֵּלְתָם | עָלָיו יִטְמָא תַנּוּר וְכִירִים יִתֵּן טְמֵאִים הֵם וְטְמֵאִים יִהְיוּ לָכֶם:
 לו, לז אֲךָ מֵעֵין וּבֹר מְקוּה-מִים יִהְיֶה טְהוֹר וְנִגְעַת בְּנִבְלָתָם יִטְמָא: וְכִי יִפֹּל
 לח מִנְבֵּלְתָם עַל-כָּל-זָרַע זָרֹעַ אֲשֶׁר יִזְרַע טְהוֹר הוּא: וְכִי יִתֵּן-מִיַּם עַל-זָרַע
 לט וְנִפֹּל מִנְבֵּלְתָם עָלָיו טְמָא הוּא לָכֶם: וְכִי יָמוּת מִן-^ו ל' i
 הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר-הִיא לָכֶם לֹא-אֲכָלָה הִנֵּגַע בְּנִבְלָתָהּ יִטְמָא עַד-הָעָרֵב:
 מ וְהָאֹכֵל מִנְבֵּלְתָהּ יִכַּבֵּס בְּגָדָיו וְטְמָא עַד-הָעָרֵב וְהִנְשֵׂא אֶת-נִבְלָתָהּ יִכַּבֵּס

תרגום אונקלוס

כל די בגוה יסתאב ויתה תתברון לו מכל מיכלא דמתאכל די יעלון עלוהי מיא יהי מסאב וכל משקה די ישתתי בכל מאן יהי מסאב לה וכל די יפל מנבלתהון עלוהי יהי מסאב תנור וכירים יתצעון מסאבין אנון ומסאבין יהון לכוון לו ברום מעין וגוב בית כנישות מיא יהי דכי ודיקרב בנבלתהון יהי מסאב לו וארי יפל מנבלתהון על כל בר זרע זרוע די יזרע דכי הוא לה וארי יתהבון מיא על בר זרעא ויפל מנבלתהון עלוהי מסאב הוא לכוון לט וארי ימות מן בעירא די היא לכוון למיכל דיקרב בנבלתה יהי מסאב עד רמשא מ ודיכול מנבלתה יצבע לבושוהי ויהי מסאב עד רמשא ודיטול ית נבלתה יצבע

פירוש רש"י

אוכל הנאכל בבת אחת, ושערו חכמים אין בית הבליעה מחזיק יותר מביצת תרנגולת: (לה) תנור וכירים. כלים המטלטלים הם, והם של חרס ויש להן תוף, ושופת את הקדרה על נקב החלל, ושניהם פיהם למעלה: יתן. שאין לכלי חרס טהרה בטבילה: וטמאים יהיו לכם. שלא תאמר מצוה אני לנתצם, תלמוד לומר "וטמאים יהיו לכם", אם רצה לקימן בטמאתן רשאי: (לו) אף מעין ובור מקוה מים. המחברים לקרקע, אין מקבלין טמאה. ועוד יש להן ללמוד, "יהיה טהור" הטובל בהם מטמאתו: ונגע בנבלתם יטמא. אפלו הוא בתוף מעין ובור ונגע בנבלתם יטמא, שלא תאמר קל וחומר, אם מטהר את הטמאים מטמאתם, קל וחומר שיציל את הטהור מלטמא, לכך נאמר "ונגע בנבלתם יטמא": (לז) זרע זרוע. זריעה של מיני זרעונין. "זרוע" שם דבר הוא, כמו "ויתנו לנו מן הזרעים" (דניאל א:יב): טהור הוא. למדך הכתוב שלא הכשר ונתקן לקרות אוכל לקבל טמאה עד שיבואו עליו מים: (לח) וכי יתן מים על זרע. לאחר שנתלש, שאם תאמר יש הכשר במחבר, אין לה זרע שלא הכשר: מים על זרע. בין מים בין שאר משקין, בין הם על הזרע בין הזרע נפל לתוכן, הכל נדרש בתורת כהנים: ונפל מנבלתם עליו. אף משנגב מן המים, שלא הקפידה תורה אלא להיות עליו שם אכל, ומשירד לו הכשר קבלת טמאה פעם אחת, שוב אינו נעקר הימנו: (לט) בנבלתה. ולא בעצמות וגידיים ולא בקרניים וטלפים ולא בעור: (מ) והנשא את נבלתה. חמורה טמאת משא מטמאת מגע, שהנושא מטמא בגדים, והנוגע אין בגדיו טמאין, שלא נאמר בו "יכבס בגדיו": והאכל מנבלתה. יכול תטמאנו אכילתו, כשהוא אומר בנבלת עוף טהור "נבלה וטרפה לא

כל אשר בתוכו יטמא. הפלי חוזר ומטמא מה שבאוריו: ואתו תשברו. למד שאין לו טהרה במקוה: (לד) מכל האכל אשר יאכל. מוסב על מקרא העליון "כל אשר בתוכו יטמא, מכל האכל אשר יאכל" אשר באו עליו מים, והוא בתוף כלי חרס הטמא יטמא. וכן כל משקה אשר ישתה בכל כלי והוא בתוף כלי חרס הטמא, יטמא. למדנו מכאן דברים הרבה. למדנו שאין אכל מכשר ומתקן לקבל טמאה עד שיבואו עליו מים פעם אחת, ומשבאו עליו מים פעם אחת מקבל טמאה לעולם ואפלו נגוב. והיין והשמן וכל הנקרא משקה מכשיר זרעים לטמאה כמים, שכן יש לדרוש המקרא, "אשר יבוא עליו מים" או "כל משקה אשר ישתה בכל כלי, יטמא" האכל. ועוד למדו רבותינו מכאן שאין ולד הטמאה מטמא כלים, שכן שנינו יכול יהו כל הפלים מטמאין מאויר כלי חרס, תלמוד לומר "כל אשר בתוכו יטמא מכל האכל", אכל ומשקה מטמא מאויר כלי חרס, ואין כל הפלים מטמאין מאויר כלי חרס. לפי שהשרץ אב הטמאה והכלי שננטמא ממנו ולד הטמאה, לפיכך אינו חוזר ומטמא כלים שבתוכו. ולמדנו עוד, שהשרץ שנפל לאויר תנור והפת בתוכו, ולא נגע השרץ בפת, התנור ראשון והפת שניה, ולא נאמר רואין את התנור כאלו מלא טמאה ותהא הפת תחלה, שאם אתה אומר כן, לא נתמעטו כל הכלים מלטמא מאויר כלי חרס. שהרי טמאה עצמה נגעה בהן מגבן. ולמדנו עוד על ביאת מים שאינה מכשרת זרעים אלא אם כן נפלו עליהן משנתלשו שאם אתה אומר מקבלין הכשר במחבר, אין לה שלא באו עליו מים, ומהו אומר "אשר יבוא עליו מים". ולמדנו עוד שאין אכל מטמא אחרים אלא אם כן יש בו כביצה, שנאמר "אשר יאכל",

שמיני

ו מא בגדיו וטמא עד-הערב: וכל-השרץ השרץ על-הארץ שקץ הוא לא
 מב יאכל: כל הולך על-גחון וכל | הולך על-ארבע עד כל-מרב רגלים לכל-
 מג השרץ השרץ על-הארץ לא תאכלום כי-שקץ הם: אל-תשקצו את-
 מד נפשותיכם בכל-השרץ השרץ ולא תטמאו בהם ונטמתם בם: כי אני
 יהוה אלהיכם והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני ולא תטמאו
 מה את-נפשותיכם בכל-השרץ הרמש על-הארץ: כי | אני יהוה המעלה
 אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים והייתם קדשים כי קדוש אני:
 מו זאת תורת הבהמה והעוף וכל נפש החיה הרמשת במים ולכל-נפש
 מז השרצת על-הארץ: להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת
 ובין החיה אשר לא תאכל:

מפטיר

תרגום אונקלוס

לבושוהי ויהי מסאב עד רמשא מא וכל רחשא רחש על ארעא שקצא הוא לא יתאכל מב כל דמהלך על מעוהי וכל דמהלך על ארבע עד כל סגיאות רגלאין לכל רחשא רחש על ארעא לא תיכלנון ארי שקצא אנון מג לא תשקצו ית נפשתיכון בכל רחשא רחש ולא תסתאבונו בהון ותסתאבונו פון בהון מד ארי אנה יי אלהכון ותתקדשוון ותהון קדישין ארי קדיש אנה ולא תסאבונו ית נפשתיכון בכל רחשא רחש על ארעא מה ארי אנה יי דאסק יתכון מארעא דמצרים למהוי לכון לאלה ותהון קדישין ארי קדיש אנה מו דא אוריאת דבעירא ודעופא ודכל נפשתיאת דחשאת דרחשא במיא וכלל נפשא רחשא על ארעא מו לאפרשא בין מסאבא ובין דכיא ובין חיתא דמתאכלא ובין חיתא די לא מתאכלא

פירוש רש"י

באכילתן: ונטמתם בם. אם אתם מטמאין בהם בארץ, אף אני מטמא אתכם בעולם הבא ובישיבת מעלה: (מד) כי אני ה' אלהיכם. כשם שאני קדוש שאני ה' אלהיכם, כך 'והתקדשתם', קדשו את עצמכם למטה: והייתם קדשים. לפי שאני אקדש אתכם למעלה ובעולם הבא: ולא תטמאו וגו'. לעבור עליהם בלאוין הרבה, וכל לאו מלקות, וזהו שאמרו בגמרא, אכל פוטיאת לוקה ארבע, נמלה לוקה חמש, צרעה לוקה שש: (מה) כי אני ה' המעלה אתכם. על מנת שתקבלו מצוותי העליתי אתכם. [דבר אחר "כי אני ה' המעלה אתכם", בכלן כתיב "הוצאתי", וכאן כתיב "המעלה", תנא דבי רבי ישמעאל, אלמלי לא העליתי את ישראל ממצרים אלא בשביל שאין מטמאין בשרצים כשאר אמות דים, ומעליותא היא לגביהו, זהו לשון מעלה]: (מז) להבדיל. לא בלבד השונה, אלא שתהא יודע ומכיר ובקי בהן: בין הטמא ובין הטהור. צריך לומר בין חמור לפרה, והלא כבר מפרשים הם, אלא בין טמאה לך לטהורה לך, בין נשחט חציו של קנה לנשחט רבו: ובין החיה הנאכלת. צריך לומר בין צבי לערוד, והלא כבר מפרשים הם, אלא בין שנולדו בה סימני טרפה כשרה לנולדו בה סימני טרפה פסולה:

יאכל לטמאה בה" (להלן יז:לב), אותה מטמאה בגדים באכילתה, ואין נבלת בהמה מטמאה בגדים באכילתה בלא משא, כגון אם תחכה לו חברו בבית הבליעה. אם פן מה תלמוד לומר "האכל", לתן שעור לנושא ולנוגע כדי אכילה, והוא כזית: וטמא עד הערב. אף על פי שטבל, צריך הערב שמש: (מא) השרץ על הארץ. להוציא את היתושיין שבפליסין ושפולין ואת הזיזין שבעדשים, שהרי לא שרצו על הארץ אלא בתוך האכל, אבל משיצאו לאויר ושרצו הרי נאסרו: לא יאכל. לחיב על המאכיל כאוכל. ואין קרוי שרץ אלא דבר נמוך קצר רגלים שאינו נראה אלא פרוחש ונד: (מב) הולך על גחון. זה נחש, ולשון 'גחון' שחיה, שהולך שח ונופל על מעיו: וכל הולך. להביא השלשולין ואת הדומה לדומה: הולך על ארבע. זה עקרב: כל להביא את החפושית אשקבוט בלעז, ואת הדומה לדומה: מרבה רגלים. זה נדל, שרץ שיש לו רגלים מראשו ועד זנבו לכאן ולכאן וקורין צינטיפי"ד: (מג) אל תשקצו. באכילתן, שהרי כתיב "נפשתיכם", ואין שקוץ נפש במגע, וכן "לא תטמאו"

כג

יז, יח

וַיִּסַּף עוֹד דָּוִד אֶת־כָּל־בַּחֹר בְּיִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלְפֵי: וַיִּקָּם | וַיִּלֶךְ דָּוִד רְכוּ
 וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מִבְּעַלֵי יְהוּדָה לְהַעֲלוֹת מִשֶׁם אֶת אַרְוֹן הָאֱלֹהִים
 יט אֲשֶׁר־נִקְרָא שֵׁם שָׁם יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרֵבִים עָלָיו: וַיִּרְכְּבוּ אֶת־אַרְוֹן
 הָאֱלֹהִים אֶל־עֲגֻלָּה חֲדָשָׁה וַיִּשְׁאַהֻּ מִבַּיִת אַבְיָנָדָב אֲשֶׁר בְּגִבְעָה וַעֲזָא וְאַחִיו
 כ בְּנֵי אַבְיָנָדָב נְהַגִּים אֶת־הָעֲגֻלָּה חֲדָשָׁה: וַיִּשְׁאַהֻּ מִבַּיִת אַבְיָנָדָב אֲשֶׁר בְּגִבְעָה
 כא עִם אַרְוֹן הָאֱלֹהִים וְאַחִיו הֵלֶךְ לִפְנֵי הָאָרוֹן: וְדָוִד | וְכָל־בַּיִת יִשְׂרָאֵל מִשְׁחָקִים
 לִפְנֵי יְהוָה בְּכָל עֲצֵי כְרוֹשִׁים וּבַכְנָרוֹת וּבַנְּבָלִים וּבַתְּפִים וּבַמְּנַעֲנָעִים
 כב וּבַצִּלְצְלִים: וַיָּבֹאוּ עַד־גֶּרֶן נָכוֹן וַיִּשְׁלַח עֲזָה אֶל־אַרְוֹן הָאֱלֹהִים וַיֹּאחֲזוּ בּוֹ כִּי
 כג שָׁמְטוּ הַבְּקָר: וַיַּחֲרֹאֲף יְהוָה בְּעֲזָה וַיִּכְהוּ שֵׁם הָאֱלֹהִים עַל־הַשָּׁל וַיִּמַּת שֵׁם
 כד עִם אַרְוֹן הָאֱלֹהִים: וַיַּחֲר לְדָוִד עַל אֲשֶׁר פָּרַץ יְהוָה פָּרֶץ בְּעֲזָה וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם
 כה הַהוּא פָּרֶץ עֲזָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַיֵּרָא דָוִד אֶת־יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵיךְ
 כו יָבוֹא אֵלַי אַרְוֹן יְהוָה: וְלֹא־אָבָה דָּוִד לְהִסִּיר אֵלָיו אֶת־אַרְוֹן יְהוָה עַל־עִיר
 כז דָּוִד וַיִּטְהַר דָּוִד בַּיִת עֲבַד־אָדָם הַגָּתִי: וַיֵּשֶׁב אַרְוֹן יְהוָה בַּיִת עֲבַד אָדָם הַגָּתִי
 כח שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים וַיִּבְרַךְ יְהוָה אֶת־עֲבַד אָדָם וְאֶת־כָּל־בֵּיתוֹ: וַיִּגְדַּל לַמֶּלֶךְ דָּוִד
 לְאֹמֶר בְּרַךְ יְהוָה אֶת־בַּיִת עֲבַד אָדָם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ בְּעַבְוֹר אַרְוֹן הָאֱלֹהִים
 כט וַיִּלֶךְ דָּוִד וַיַּעַל אֶת־אַרְוֹן הָאֱלֹהִים מִבַּיִת עֲבַד אָדָם עִיר דָּוִד בְּשִׁמְחָה: וַיְהִי
 ל כִּי צָעְדוּ נְשָׂאֵי אַרְוֹן־יְהוָה שֹׁשֶׁה צָעָדִים וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא: וְדָוִד מְכַרְכֵּר
 לא בְּכָל־עֵז לִפְנֵי יְהוָה וְדָוִד חָגֹר אַפּוֹד בַּד: וְדָוִד וְכָל־בַּיִת יִשְׂרָאֵל מְעַלִּים
 לב אֶת־אַרְוֹן יְהוָה בַּתְּרוּעָה וּבְקוֹל שׁוֹפָר: וַהֲיָה אַרְוֹן יְהוָה בָּא עִיר דָּוִד
 ומִכָּל בַּת־שָׂאוֹל נִשְׁקָפָה | בְּעַד הַחֲלוֹן וַתֵּרָא אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּוִד מִפְּנֹו וּמְכַרְכֵּר
 לג לִפְנֵי יְהוָה וַתִּבְּזוּ לוֹ בַּלְבָּה: וַיָּבֹאוּ אֶת־אַרְוֹן יְהוָה וַיִּצְגּוּ אֹתוֹ בַּמָּקוֹמוֹ בַּתּוֹךְ
 לד הָאֵהָל אֲשֶׁר נִטָּה־לוֹ דָּוִד וַיַּעַל דָּוִד עֲלוֹת לִפְנֵי יְהוָה וּשְׁלָמִים: וַיִּכַּל דָּוִד
 לה מִהַעֲלוֹת הָעוֹלָה וְהַשְּׁלָמִים וַיִּבְרַךְ אֶת־הָעָם בְּשֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת: וַיַּחֲלַק
 לְכָל־הָעָם לְכָל־הַמּוֹן יִשְׂרָאֵל לְמֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה לְאִישׁ חֶלֶת לֶחֶם אַחַת
 לו וְאֲשֶׁפָר אֶחָד וְאֲשִׁישָׁה אַחַת וַיִּלֶךְ כָּל־הָעָם אִישׁ לְבֵיתוֹ: וַיָּשֶׁב דָּוִד לְבִרְךָ
 אֶת־בֵּיתוֹ וַתֵּצֵא מִיכָל בַּת־שָׂאוֹל לְקִרְאֵת דָּוִד וַתֹּאמֶר
 מִה־נִּכְבַּד הַיּוֹם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִגְלָה הַיּוֹם לְעֵינַי אִמְהוֹת עֲבָדָיו כַּהַגְלוֹת

עד כאן
לספרדים

רכז

כג

לז

וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-מִיכָל לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בָּחַר-בִּי מֵאֲבִיךָ
וּמְכַל-בֵּיתוֹ לְצוֹת אֶתִּי נֶגִיד עַל-עַם יְהוָה עַל-יִשְׂרָאֵל וְשָׁחַקְתִּי לִפְנֵי יְהוָה:
וְנִקְלַתִּי עוֹד מִזֹּאת וְהִיִּתִּי שָׁפֵל בְּעֵינַי וְעַם-הָאֱמָהוּת אֲשֶׁר אָמַרְתָּ עִמָּם
אֶפְבֹּדָה: וְלִמִּיכָל בַּת-שָׂאוּל לֹא-הָיָה לָּהּ יֶלֶד עַד יוֹם מוֹתָהּ:

מ מא

וַיְהִי כִּי-יָשָׁב הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ וַיְהוֶה הַנִּיחַ-לוֹ מִסָּבִיב מְכַל-אֲבִיו: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
אֶל-נָתָן הַנָּבִיא רְאֵה נָא אֲנֹכִי יוֹשֵׁב בְּבֵית אַרְזִים וְאֲרוֹן הָאֱלֹהִים יֹשֵׁב בְּתוֹךְ
הַיְרִיעָה: וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל-הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר בְּלִבְּךָ לַךְ עֲשֵׂה כִּי יְהוָה עִמָּךְ: וַיְהִי
כַּלִּילָה הַהוּא וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֶל-נָתָן לֵאמֹר: לֵךְ וְאָמַרְתָּ
אֶל-עַבְדֵי אֶל-דָּוִד כֹּה אָמַר יְהוָה הֵאֱתָה תִבְנֶה-לִּי רֵל

מה

בַּיִת לְשִׁבְתִּי: כִּי לֹא יִשְׁבְּתִל בְּבַיִת לְמִיּוֹם הָעֲלֹתִי אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם
וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה וְאֶהְיֶה מִתְהַלֵּךְ בְּאֶהָל וּבְמִשְׁכָּן: בְּכֹל אֲשֶׁר-הִתְהַלַּכְתִּי
בְּכָל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַדָּבָר דְּבַרְתִּי אֶת-אֶחָד שְׁבַטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוִּיתִי לְרַעוֹת
אֶת-עַמִּי אֶת-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לָמָּה לֹא-בְנִיתֶם לִי בַּיִת אַרְזִים: וְעֲתָה כֹּה-תֹאמְרוּ
לְעַבְדֵי לְדָוִד כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי לְקַחְתִּיךָ מִן-הַנְּהוּהָ מֵאֲחֵר הַצֹּאֵן

מח

לְהִיוֹת נֶגִיד עַל-עַמִּי עַל-יִשְׂרָאֵל: וְאֶהְיֶה עִמָּךְ בְּכֹל אֲשֶׁר הִלַּכְתָּ וְאֶכְרַתָּה
אֶת-כָּל-אֲבִיבֶיךָ מִפְּנֶיךָ וְעָשִׂיתִי לְךָ שֵׁם גָּדוֹל כְּשֵׁם הַגְּדֹלִים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ:
וְשִׁמְתִי מְקוֹם לְעַמִּי לְיִשְׂרָאֵל וְנִטְעַתִּיו וְשָׁכַן תִּחְתָּיו וְלֹא יִרְגַז עוֹד וְלֹא-יִסְיֹפוּ
בְנֵי-עוֹלָה לְעַנּוֹתוֹ כַּאֲשֶׁר בְּרָאשׁוֹנָה: וְלִמֵּן-הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוִּיתִי שְׁפָטִים
עַל-עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְהַנִּיחְתִּי לְךָ מִכָּל-אֲבִיבֶיךָ וְהִגִּיד לְךָ יְהוָה כִּי-בַיִת יַעֲשֶׂה-לְךָ

נא

יְהוָה: כִּי יִמְלְאוּ יָמֶיךָ וְשָׁכַבְתָּ אֶת-אֲבֹתֶיךָ וְהִקִּימְתִי אֶת-זֶרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ אֲשֶׁר
יֵצֵא מִמֶּעֶיךָ וְהִכִּינְתִּי אֶת-מַמְלַכְתּוֹ: הוּא יִבְנֶה-בַּיִת לְשִׁמִּי וְכִנֵּנְתִּי אֶת-כֶּסֶף
מִמְלַכְתּוֹ עַד-עוֹלָם: אֲנִי אֶהְיֶה-לוֹ לְאָב וְהוּא יְהִי־לִי לְבֵן אֲשֶׁר בְּהַעוֹתוֹ
וְהִכְחַתִּיו בְּשִׁבְטֵי אַנְשִׁים וּבְנַגְעֵי בְנֵי אָדָם: וְחִסְדֵי לֹא-יִסּוּר מִמֶּנּוּ כַּאֲשֶׁר
הִסְרֹתִי מֵעַם שָׂאוּל אֲשֶׁר הִסְרֹתִי מִלְּפָנֶיךָ: וְנֶאֱמַן בַּיִתְךָ וּמִמְלַכְתְּךָ עַד-עוֹלָם

ב

לְפָנֶיךָ כֶּסֶף יְהִי נִכּוֹן עַד-עוֹלָם: כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְכָל הַחֲזִיוֹן הַזֶּה
כֵּן דְּבַר נָתָן אֶל-דָּוִד:

כד

עד כאן
לתמינים